

Høgskolen i **Hedmark**

Campus Rena

Avdeling for Økonomi, Samfunnsfag og Informatikk

ØSIR

Tonje Anette Vonstad

Single Shooting – Det å filme alene

The making of a documentary alone – Lage dokumentar alene

Ekstern sensor: Eskil Johnsen

Interne sensorer: Mona Pedersen og Jarle Leirpoll

3SI920 Bacheloroppgave i digital medieproduksjon

Dokumentarfilm om metalbandet Elite

2012

Utlånsklausul: Nei Ja. Antall år _____

SAMMENDRAG

Det å filme alene – Lage dokumentar alene

Egen produksjon: Dokumentarfilmen ”Elite – Et lite stykke Metal-Norge”

Denne bachelor-oppgaven i digital medieproduksjon omhandler videojournalistens, fordeler og ulemper, samt problemstillingen ”hvordan lage en dokumentarfilm alene”.

Rapportens første del inneholder teori om videojournalisten, dokumentarfilm, journalistikk og filmanalyse som metode. Den andre delen er selve analysen. Her diskuteres de ulike sidene ved problemstillingen og her vurderer jeg egen produksjon opp mot teorien. Enkelte steder vil jeg sammenligne dokumentaren min med den andre lange dokumentaren jeg har lagd. Den sistnevnte heter ”Når Sneen Faller” og handler om juleøl-dagen og alkoholmisbruk i Danmark. Denne dokumentaren ble produsert av et filmteam bestående av meg og fire andre. I den tredje og siste delen beskriver jeg den praktiske prosessen med en dokumentarfilm laget av en VJ. Her baserer jeg diskusjonen på eksempler fra dokumentaren ”Elite – Et lite stykke Metal-Norge”.

Til slutt oppsummerer jeg de funnene jeg har gjort med tanke på fordeler, ulemper og hva som er viktig å tenke på når man lager en dokumentarfilm alene.

SUMMARY

Single Shooting – The making of a documentary alone

My production: Documentary film "Elite - A small metal-band in Norway".

This bachelor in digital media production deals with video journalism, advantages and disadvantages, as well as the problem "how to make a documentary alone."

This report's first part contains the theory of journalism, video journalism (m/k), documentary and film analysis method. The second part is the analysis itself. Here I discuss the various aspects of the problem and consider my own production to the theory. Some place I will compare my documentary with the other documentary that I've made, called "When the snow Falling" and is about Christmas beer and alcohol abuse in Denmark. This documentary was produced by a film crew of five persons. In the third and final section, I describe the practical process of a documentary made by a VJ. Here I base the discussion on examples from the documentary "Elite - A small metal-band in Norway".

Finally, I summarize the findings I have made in terms of advantages, disadvantages and what is important to consider when making a documentary film alone.

FORORD

”Selv om dette ikke er generelt akseptert utenfor filmbransjen, så vil dokumentarfilm av en viss størrelse (*la oss si 30 minutter eller mer*) om et emne av en viss seriøsitet, kreve mer arbeid og mer ferdighet for å gjøres skikkelig enn de fleste spillefilmer.”

–Andrew Szepessy (2003).

Det er blitt stor etterspørsel etter videojournalister i markedet. Alt fra planleggingen til intervjuingen med både kamera og mikrofon ute i feltet og etterarbeidet med redigeringen skal en videojournalist være i stand til å gjøre alene. Det blir bare flere og flere enmannsproduksjoner og jeg tror det er på tide å se på mulighetene for å lage dokumentarer alene. Her er det mange faktorer som spiller inn. Alt fra økonomi, arbeids- og tidspress til kvaliteten på sluttproduktet.

Uansett er det viktig å lære seg alt som følger med jobben som videojournalist så tidlig som mulig slik at man er forberedt på arbeidslivet senere. Det er tyngre, vanskeligere og tar mer tid, men man lærer mye mer under produksjonen og gjennom faget på denne måten.

Tusen takk til alle som har hjulpet meg underveis med film og rapport.

Blant annet Jarle Leirpoll, Mona Pedersen, Rigmor Nygård Hansen, Sigfinn Andersen, mamma Tone Hilstad og pappa Ståle Vonstad.

Og en ekstra takk til samboeren min, Erlend Jensen.

Mo i Rana, 10.05.2012

Tonje Anette Vonstad

INNHALDSFORTEGNELSE

INNLEDNING.....	6
Premiss, idé og konsept.....	6
Elite – Et lite stykke Metal-Norge.....	6
Fordypning av problemstilling.....	7
TEORI.....	7
Videojournalist.....	7
Dokumentarfilm.....	7
Nichols representasjonsformer.....	8
Den interaktive dokumentaren.....	8
Journalistikk.....	9
Intervjuteknikk.....	9
”Maskerte” spørsmål.....	9
Valg av kilder og intervjuobjekter.....	10
Fokus på to personer.....	10
ANALYSEN.....	11
Sjanger.....	11
Formen på min film.....	11
Andre sjangre.....	12
Szepezzys sjangerteori.....	12
To ukers deadline.....	12
Fordeler og ulemper med VJ.....	13
Kunnskap.....	13
Det avgjørende øyeblikk.....	14
Autentisk.....	14
Tettere på menneskene.....	15

DEN PRAKTISKE PROSESSEN.....	16
Planlegging.....	16
Møte på forhånd.....	16
Research.....	17
Forutsetninger.....	17
Vinkling.....	17
Min intervjuteknikk.....	18
Timeline.....	18
Håndholdt eller stativ.....	19
Super.....	19
Problemer underveis.....	19
Veileder.....	20
Egenvurdering.....	20
KONKLUSJON.....	21
KILDEHENVISNING.....	22
VEDLEGG.....	23

INNLEDNING

Denne bachelor-oppgaven i digital medieproduksjon omhandler videojournalistens ”gode” og ”dårlige” sider, samt problemstillingen ”hvordan lage en dokumentarfilm alene”. Jeg har tidligere i studiet laget to korte og en lang dokumentar, samt en rekke magasinprogram til TV. Jeg har laget nyhetsinnslag til tv da jeg freelanset som videojournalist hos TV Nordland. I forbindelse med denne bachelor-oppgaven har jeg produsert dokumentarfilmen ”Elite – Et lite stykke Metal-Norge” helt alene. All denne erfaringen og kunnskapen ligger til grunn for diskusjonen i denne rapporten.

Premiss, idé og konsept

Digital medieproduksjon er et mangesidig studium som gir oss som studenter mulighet til å ta egne selvstendige valg og finne hvilke fagfelt som interesserer oss mest. Jeg har satt pris på valgmulighetene.

Etter å ha vurdert et knippe av ideer innenfor ulike typer medieproduksjoner, alt fra trykte magasiner til musikkvideo, falt valget på å lage en dokumentarfilm, om black metal-bandet ”Elite” fra Mo i Rana, alene.

Grunnen til at jeg valgte å arbeide alene er fordi jeg er bosatt i Mo i Rana, langt unna de andre i klassen som jeg dessuten ikke kjenner så godt. Det å produsere en dokumentarfilm helt alene ble naturlig nok også problemstillingen i denne bacheloroppgaven.

Dette var ikke den enkleste medieproduksjonen jeg kunne valgt, men allikevel den jeg brant mest for. Siden jeg skulle gjøre hele prosjektet alene ville jeg satse på et fagfelt og et prosjekt som jeg hadde prøvd ut tidligere med gode resultater.

Elite – Et lite stykke Metal-Norge

”Etter 10 år med plateutgivelser og turneer i Europa får det norske black metal-bandet Elite for første gang spille på en norsk festival. Bandets hovedmål er å gå i pluss i stedet for minus rent økonomisk. De ønsker å tjene penger på musikken, slik at de kan dra på flere turneer og får råd til å lage merch (f.eks. t-skjorter) til fansen. For å kunne tjene mer på musikken må man være mer kjent. Bandet, som allerede har spilt 60-70 konserter i utlandet, men bare sju stk. i Norge, vil satse på å bli mer kjent i Norge i håp om at det gir dem flere og bedre betalte spillejobber i Norge og i resten av Europa. Men hvordan blir man kjent i et land som har så mange andre black metal band?”

”Dette er en ekte, ærlig og humoristisk dokumentarfilm som lar fire bandmedlemmer, en festivalarrangør, en metal-veteran og andre musikere, filosofere over hvor viktig og hvor vanskelig det er å bli kjent som et black metal-band i Norge.”

Dette er et utdrag fra prosjektbeskrivelsen som inneholder synopsis beskrivelse av aktørene og deres mål, intervjuobjekter, lokasjoner og ulike hendelser etc. (Se vedlegg 1)

Fordypning av problemstilling

Dokumentaren ”Elite – Et lite stykke Metal-Norge” ligger til grunn for hele min teoretiske diskusjon.

Jeg har valgt problemstillingen ”Hvordan lage en dokumentarfilm alene”. Prosjektet går ut på å ta ideen om videojournalistikk et skritt videre. Går det an å lage en hel dokumentarfilm så å si helt alene? I denne rapporten vil jeg se på hva som skiller en dokumentarfilm laget av et team med en dokumentarfilm laget av en person. Jeg vil også bevisstgjøre andre på enkelte tekniske utfordringer man møter på når man lager en dokumentar alene. Dette er ikke en oppskrift på hvordan man skal lage en dokumentarfilm rent teknisk, men de tekniske aspektene ligger til grunn for den teoretiske diskusjonen og bør derfor nevnes.

TEORI

Videojournalist

Videojournalist, forkortet VJ, er én person utstyrt med et kamera. En VJ fungerer som journalist, fotograf og redigerer. Personen er som oftest utdannet journalist, men kan også være utdannet fotograf, lydmann eller redigerer. Rent økonomisk betyr dette at én person gjør tre manns jobb.

”VJ’s er nu en del af grundstammen på mange af landets tv-stationer. Videojournalister har vundet tv-priser og leverer i dag reportager og nyheder med så stor træfseikkerhed, at stationerne ville få problemer med at fylde sendefalden og budgetterne, hvis jobbeskrivelsen VJ ikke eksisterede. Men det betyder dog ikke, at videojournalistik er svaret på alle tv-chefernes bønner.” (Frederiksen 2009: 8)

Dokumentarfilm

Dokumentarfilmen skiller seg fra andre filmsjangre først og fremst fordi den ikke er basert på fiksjon. Dokumentarfilmen fungerer som en representasjon av den *historiske* verden, fremfor som en representasjon av den *imaginære* verden slik man ser i fiksjonsfilmer. Historisk må i

denne sammenheng forstås som *virkelig* eller *reell*. Dokumentarfilmens uttrykksform er ofte knyttet til en informativ logikk som er basert på en *argumentasjon om den historiske verden*. Derfor har selve argumentet en nøkkelrolle i dokumentarfilmsjangeren, noe som har ført til at den verbalspråklige kommentatoren ofte innehar en dominerende plass i filmen. Reporterens kommentarer og intervju er velkjente virkemidler som er med på å karakterisere sjangeren. Andre elementer som karakteriserer sjangeren er at dokumentarfilmen reiser andre forventninger hos tilskueren enn han eller hun vil ha i et møte med en fiksjonsfilm. Fordi dokumentarfilmen representerer den historiske verden, forventer man derfor at den har en viss relasjon til virkeligheten slik vi ser den. Således gir dokumentarfilmen uttrykk for at de levende bildene vi ser, på en egen måte har den historiske verden som utgangspunkt, og at vi i møtet med en dokumentarfilm derfor forventer at det som utspiller seg foran kameraet er så å si identisk med hendelser liknende de vi kunne blitt konfrontert med i det virkelige liv. (Lars Thomas Braaten, Stig Kulset og Ove Solum 2007:202)

Bill Nichols representasjonsformer

Bill Nichols deler dokumentarfilmene inn i fire representasjonsformer. Disse hovedformene avløser ikke hverandre historisk, men står side ved side. De ulike representasjonsformene er *den forklarende, den observerende, den interaktive og den refleksive*. ”Disse hovedtypene innen dokumentarfilmsjangeren er i mange tilfeller å betrakte som en slags idealtipe.” (Braaten, Kulset & Solum 2007:207). Ofte opptrer dokumentarfilmer som en blanding av de ulike typene hvor en av formene dominerer den enkelte filmen.

Den interaktive dokumentaren

I en interaktiv dokumentar er intervjuet det sentrale virkemiddelet i filmen. Håndholdt kamera og varierende lyd kvalitet er tekniske kjennetegn. Filmskaperen er opprinnelig opptatt av personenes situasjon. Slik er det også med filmen jeg har laget om Elite.

Den interaktive dokumentarfilmen kan ha flere former, men trekker i hovedsak i to retninger:

1. Denne første retningen ligger nært opp til den observerende formen, og bruker ”maskerte” intervjuer hvor filmskaperen skjules. Det vil si at filmskaper verken synes eller høres. Dette kan skape følelsen av et nære forhold mellom tilskueren og personene i filmen.
2. Den andre retningen heller mot den refleksive filmen. Her er filmskaperen en pådriver som stiller de sosiale aktørene provoserende spørsmål og setter i gang samtaler og

diskusjoner foran kameraet. Han prøver aktivt å påvirke personer og hendelser. Dermed blir filmen et resultat av filmskaperens bevisste valg.

Journalistikk

”Alle journalister har et sett med metoder, en rekke uskrevne teknikker eller planer basert på regler og prinsipper som de følger for å få arbeidet gjort.” (Østlyngen, T. og Øvrebø, T. 2002:14) Som alle andre journalister følger også jeg en journalistisk metode når jeg utfører mitt arbeid.

Intervjuteknikk

Ute i feltet er det viktig at man har intervjuteknikken i bakgrunnen. Det å ikke stille spørsmål som går under de ti dødssyndene innenfor intervjuteknikk fra boken ”Journalistikk – metode og fag” av Østlyngen, T. og Øvrebø, T fra side 309 til 313 er et godt utgangspunkt. Følg heller det som står under ”Slik gjør du det” i samme bok. Som fotograf må man huske å ta flere ulike bilder slik at det blir nok video til innslaget. Man må ta etableringsbilde til de stedene du besøker og mange innklippsbilder som kan legges over intervjuene for å kunne korte dem ned slik du vil. I tillegg er det bra å ha mange gode vinkler og bilder til de lengre pausene med reallyd og musikk.

I mitt tilfelle var det spesielt viktig og ta gode videosnutter av intervjusituasjonene, treningen i aksjon og hjemme, på skolen eller på arbeid om mulig.

”Maskerte” spørsmål

Om man skal eller ikke skal ta med spørsmålene man stiller til intervjuobjektene i selve filmen har alltid vært et diskusjonstema når man skal samarbeide med andre. Jeg har merket meg at mange vil gjøre det på den enkleste måten. Selv mener jeg at så lenge det er mulig å kutte bort spørsmålene og la intervjuobjektene selv fortelle er det absolutt best.

Men det blir fort et problem om man ikke har planlagt spørsmålene på forhånd. Det samme gjelder om man ikke har forberedt intervjuobjektene på at de må svare med hele setninger og gjenta spørsmålene.

Det blir også fort vanskelig å fjerne intervjuerens spørsmål om man intervjuer barn og må stille enkle spørsmål for at de skal forstå.

Valg av kilder og intervjuobjekter

Vanligvis når man lager en intervjubasert film er det viktig at man velger intervjuobjekter som prater tydelig, kort og presist uten å gi lange avhandlinger. Dette gjør at de kan være med på å bære innslaget. Det er selvfølgelig også viktig at de ikke er redde for å vise følelser og si hva de mener. I tillegg er det fint om personene har litt selvironi eller humor som de kan prege noen av svarene og historiene deres.

I mitt tilfelle da jeg valgte et tema og en gruppe mennesker i et band, har man ikke muligheten til å velge hvilke personer man vil intervju. Da må man finne en annen løsning. En mulighet er å velge de som klarer å prate for seg. I bandet jeg skulle intervju var vokalisten en av de to åpenbare hovedpersonene i filmen, men dessverre var han også litt av en foreleser. Han kunne prate i flere minutter ut fra et ganske enkelt, åpent spørsmål. Dette måtte jeg jobbe med. I løpet av perioden stilte jeg han de samme spørsmålene flere ganger for å få han til å ubevisst korte ned svarene sine. I tillegg prøvde jeg å lære ham å svare med hele setninger hvor han gjerne gjentar spørsmålet mitt. Dette kan fort bli kunstig, men jeg valgte å gjøre det for å slippe å ta med spørsmålene mine.

Fokus på to personer

Jeg valgte å ha fokus på fire personer i dokumentaren. Rett og slett fordi det er vanskelig å gi seeren et personlig forhold til alle i filmen. Jeg konsentrerte meg derfor mest om vokalisten Bent-Arne Mathisen (hjemme) og gitaristen Torgeir Nordahl (hjemme), den nye gitaristen Mats Berntvik, mens trommis Rainer Røreng representerte arbeidslivet. Disse fire blir vi bedre kjent med, og kan kanskje identifisere oss med.

Dette baserer seg på Smiths sympatistruktur;

Subjektiv tilgang: det er disse vi følger mest med kamera, og disse vi får vite tankene til.

Troskap: Vi identifiserer oss med en moralsk person, eller den vi liker oppførselen til.

Alder/klasse og lignende spiller også inn her.

Jeg prøvde også å trekke inn den tidligere gitaristen Per Valla, samt Bent-Arnes samboer Randi uten at de ble hovedpersoner men kunne vise en litt annen synsvinkel på ting.

ANALYSEN

Sjanger

I følge Frederiksen deler man først og fremst historien inn i to sjangre, enten det er korte nyhetsinnslag eller lange dokumentarer. En, hvor historien styres av ord fra journalisten og en, hvor handlingen styrer historien. (Frederiksen 2009: 23)

Selv om jeg som journalist ikke sier noe i filmen min, verken spørsmål eller kommentarer/blokker, vil jeg si at dokumentaren min styres av ord. Kildenes ord. Utenom intervjuene er mesteparten av det som skjer foran kameraet ikke iscenesatt. Alikevel er det umulig å få det helt autentisk, fordi ”Kilderne kommer lynhurtig til at ”optræde” foran kameraet. De inntar rollen som sig selv, og bliver dermed skuespillere i deres eget univers.” (Frederiksen 2009: 24) Man kan kanskje tenke seg at min dokumentar dermed er en blanding av disse to sjangrene, men det tror jeg ikke. For at problemstillingen ”Hvordan tjene på black metal i Norge” skal komme fram må man nesten fortelle det i ord gjennom intervjuobjektene.

Formen på min film

Med tanke på Nichols representasjonsformer har jeg i hovedsak gått ut fra den interaktive formen i denne dokumentaren, selv om jeg på enkelte lokasjoner bevisst opererer under en mer observerende form. Allikevel fremstår filmen som mest interaktiv.

Dokumentaren jeg har laget er en interaktiv dokumentar med ”maskert” intervju som heller mot den observerende formen for dokumentar. Dvs. at jeg som filmskaper er fraværende, men samtidig en pådriver med sine ”maskerte spørsmål”. Bill Nichols forklarer at denne sjangeren kjennetegnes ved ”filmskapers nærvær som fravær”. I min film er det også lagt på musikk- og noen få tekstplakater. Dette blir dermed innslag av den forklarende formen.

Allikevel ser jeg at man kan lage en dokumentar mer ”interaktiv” enn det jeg har gjort. Mine intervjusituasjoner synes tydelig å være intervju og selv om man ikke hører journalisten skjønner man at noen har stilt intervjuobjektet et spørsmål. Hadde jeg gått et skritt til mot denne sjangeren ville jeg ha gjort det slik at intervjuobjektene alltid pratet med hverandre og aldri henvendte seg til meg. Jeg prøvde å skape noen slike situasjoner, men jeg kunne gjort enda mer ut av det hvis jeg på forhånd hadde bestemt meg for at det var et stort og viktig poeng. Det krever dog mer arbeid.

Et eksempel på hvor intervjuene er enda mer ”maskerte” er blant annet i ulike serier på TV-en, for eksempel ”Valdres Teens”. Her har filmskaperen eneintervju med de ulike personene hvor personene tydelig prater til en person bak kameraet selv om vi ikke hører spørsmålene som blir stilt. Men i mer ”ekte” situasjoner iscenesetter filmskaperen møter mellom ulike personer. For eksempel to venner, ekskjæresten, mor og sønn eller lignende. Her stiller intervjuobjektene spørsmålene til hverandre i stedet.

Andre sjangre

En annen dokumentarfilmsjanger man kan se denne filmen under er den antropologiske/etnografiske dokumentaren. Dette er en variant av sosialdokumentaren som holder et klart, viktig og ofte strengt speil for verden. På grunn av publikums interesse for fremmede kulturer, folk og skikker blir det laget så mange antropologiske/etnografiske dokumentarer at disse kan sees på som en egen sjanger. Under denne kategorien er direkte kommentarer og manipulering av publikum tabu for filmskaperne. Denne forklaringen er kanskje litt tynn, men jeg prøver å vise en bit av den norske metalkulturen og dens ulike sider. Målgruppen min er ikke bare metalheads, men også andre som er interessert å se hva som skjuler seg bak den ”bråkete musikken og det lange håret”.

Szepezzys sjangerteori

Ut fra Szepessys teori kan denne dokumentarfilmen sees på som en hybrid med trekk fra typiske intervjuprogram siden intervjuene står i fokus og bærer handlingen (Szepessy, A. 2003:125).

Det ble også brukt personlige arkivbilder. Det heller over til kompilasjonsfilm (Szepessy, A. 2003:79 & 117) og en type interaktiv film som bygges opp rundt arkivmaterieell og intervjuer, men min film er arkivmateriellet bare en liten del av filmen. Det er mer som et forklarende krydder som er valgt med tanke på ”Show it, don’t tell it”-prinsippet; bedre å *vise* hvordan turnéer er enn å *si* det.

To ukers deadline

Jeg har hatt en prat med Knut Haarvik i NRK Nordland angående en dokumentarform som har blitt mer og mer populær på TV i løpet av de siste årene. ”Den aktuelle dokumentaren”. F.eks. dokumentarene som dukket opp bare uker etter terrorangrepet 22. juli og etter ”Kebnekaise-ulykken” hvor et Hercules-fly styrtet i Nord-Sverige. Dette er foreløpig det nærmeste du kommer til at dokumentaren er dagsaktuell.

”Når ”Kebnekaise-ulykken” var et faktum gikk flere lokale tv-stasjoner i NRK sammen om å lage en dokumentarfilm. Deadlinen lå bare to uker fram i tid. Vi fordelte klippene og arbeidsoppgavene på flere personer fra ulike tv-stasjoner slik at det skulle være mulig å få filmen ferdig så raskt som mulig. Etter én uke sendte alle sine bidrag til en klipper som satt alt sammen til en lang dokumentar,” forteller Haarvik.

Fordeler og ulemper ned VJ

Enkelte arbeidsoppgaver bør man helst være et filmteam for å kunne utføre tilfredsstillende, men en god del oppgaver kan man gjøre alene med et kamera. Her ser jeg på fordelene og ulempene en VJ har. Enkelte steder sammenligner jeg opp mot teamarbeid. Da har jeg valgt å bruke dokumentaren ”Når Sneen Faller” som jeg lagde sammen med et team tidligere på dette studiet.

”Det er både journalistiske og tekniske begrensninger ved at arbeide alene, men alligevel er videojournalistik i mine øjne det tætteste, vi kommer virkeligheden på virkelighedspræmissen og ikke virkeligheden på tv-holdets præmissen, som desværre har været en uvane i alt for mange år.” (Frederiksen 2009: 8)

”Det er alltid en utfordring og jobbe sammen i en relativt stor gruppe, hvor alle har litt å mene om alt. Dessuten blir det en enda større utfordring når vi valgte å legge produksjonen til Danmark, da vi også ble nødt til å bo tett sammen, i tillegg til å jobbe intensivt side om side i en uke.” Fra Rapport om Når Sneen Faller).

Kunnskap

”(…) det er intervjuer og enqueter som byr på de største utfordringene”. (Leirpoll 2008). På den annen side slipper en VJ å oppleve misforståelser mellom fotograf og reporter.” (Leirpoll 2008)

”Når man er alene med et kamera, har man alle muligheter for at kompensere for de bilder, der mangler ord eller de ord som mangler bilder. VJ-en kan under selve optagelsen beslutte sig for, hvilken retning historien skal gå afhængig af ord- eller billedmaterialet. (...) Det kræver naturlig en VJ, der har en høj bevidsthed om journalistikk, billeder og klipning, men hvis denne bevidsthed er til stede, så er vejen åben for at producere på en ny måde. Uden klassiske indstillinger, uden velkendte sekvenser og uden traditionelle dækbilleder.” (Frederiksen 2009: 21)

Det avgjørende øyeblikk

Som videojournalist har man den journalistiske vinklingen hele tiden i bakhodet når du filmer. Det er absolutt et pluss som gir historien en helhet.

”Det er ganske enkelt komplisert for fotografen at være like så langt inne i den journalistiske historie som tilrettelæggeren. (...) Da TV-historier foregår ude i virkeligheden, hvor muligheter opstår, og handlinger udspilles i løbet af korte vigtige øjeblikke, kan det faktisk, at der er meget kort vej fra VJ’ens tanke til handling, gøre det muligt at lave optagelser og skabe historier, som tidligere var vanskelige at producere.” (Frederiksen 2009:18)

Frederiksen konkluderer med at VJ-en har en mulighet, som andre journalister ikke har. Siden en VJ både lager historien og filmer samtidig, har man mulighet til å smelte sammen bilde og tekst én gang for alle.

”Dærmed undgår man dækbilleder og kan i høyere grad producere historien på optagelsen i stedet for i redigeringen. (...)

Hvis man blot overfører spilleregler og vaner fra den traditionelle arbeidsmetode til DV, så har man ikke opnået andet end at lave en billigere produktiona af lavere teknisk kvalitet. Derfor har VJ-en en særlig forpligtelse til at tage sine arbeidsmetoder op til revision ved at gøre op med dækbilledernes tomgang, fjerne iscenesettelsen, skrotte de opstillede billeder og bryde nogle af tv-holdets regler og vaner. Ganske enkelt fortælle historier i et nyt og annerledes billedsprog.” (Frederiksen 2009: 28)

Autentisk

I de aller fleste tilfeller handler historier som oftest om mennesker. Menneskene er historiene. Enten det er et nyhetsinnslag, en lengere reportasje eller en dokumentarfilm.

Leirpoll nevner Gunnar Grønlund i boken sin. Grønlund har bakgrunn som lydmann, fotograf og redigerer i NRK og har gjort seg opp noen tanker rundt det å jobbe alene med et mindre kamera.

- ”Det enkle utstyret gjør at man får raskere veg fra idé til ferdig produkt, fordi man kan reagere raskere, jobbe friere g med bedre økonomi.

- ”Når man filmer håndholdt så skriker de små kameraene etter å bli beveget, noe som kan gi opptakene et mer dokumentarisk preg, fordi man er mer til stede i situasjoner. De små kameraene har på mange måter lagt grunnlaget for en helt ny fortellerform (...) Råe, uskarpe bilder er nå noe som er bra!”

Tettere på menneskene

Frederiksen forteller at det beste han har igjen for å være VJ er ”at jeg er kommet tettere på historien. At jeg som storyteller så at sige har fått historien helt op under neglene og allerede i det sekund, hvor virkeligheten utspiller seg foran kameraet, kan tilrettelægge historien i hovedet, fordi det er mig som tv-fortæller, der kigger i kameraets LCD-skærm. Det er uden sammenligning den største landvinding for mig som tv-fortæller.” (Frederiksen 2009: 9)

Det er helt naturlig at en VJ kommer tettere på kildene, fordi han/hun er bare én person. Man blir med ett mindre synlig og mindre dominerende, enn om man er et team på to, tre personer. Når vi filmet dokumentaren i Danmark delte vi oss opp i grupper for å rekke å få gjort alt vi skulle i løpet av uka. Men det positive som førte med seg da vi delte oss opp i grupper på to og tre var at vi ble bedre kjent med hovedpersonene og de ble mest sannsynlig raskere tryggere på oss siden det ikke var fem av oss som sto over dem og filmet. Vi fikk dermed også mulighet til å tilbringe lenger tid med hvert intervjuobjekt.

En VJ rendyrker dette. Man kan ofte bruke mer tid med kildene sine som igjen fører til et tettere bånd og større trygghet mellom kilde og journalist. Til syvende og sist kan dette føre til en historie med mer nærhet enn det et team kan få til.

Det er denne ærlige og ekte følelsen man får av en film som ikke er ”helt perfekt” jeg har prøvd å skapt med min dokumentar. En av grunnene til at jeg valgte å gå for denne typen dokumentar kommer blant annet av at jeg likte dokumentaren ”The story of Anvil”. Jeg så mange dokumentarer i forkant og underveis i prosjektet. Mange gode og noen mindre gode dokumentarer, både amerikanske, svenske og norske, men det var nettopp denne som gjorde at jeg valgte den formen jeg gjorde. I mange dokumentarer om metal og annen hard musikk sjanger blir ofte også dokumentarfilmen preget av denne dystre tonen musikken gir. Mitt mål var å lage noe folk ikke forventer, nemlig presentere personene og historiene bak den mørke musikken.

Som Tore Andresen, tidligere TV-reporter og redaksjonssjef i NRK, sa så fint ”Når jeg lager en film om kunst, så lager jeg ikke en kunstoffilm”. Han mente det ikke var nødvendig å ”pynte” på en film som omhandler kunst.

Dette spilte også inn ved valg av super, se ”Super” under kapittelet ”Den praktiske prosessen”.

DEN PRAKTISKE PROSESSEN

Planlegging

Jeg fant tidlig ut at den eneste måten jeg kunne klare å gjennomføre dette prosjektet på, var gjennom planlegging slik at jeg hadde en forståelse for hvordan filmen skulle bli til slutt.

Jeg valgte å ta utgangspunkt i disse punktene i prosessen med planlegging av prosjektet. Å ha en slik produksjonsplan var til stor hjelp for å ha kontroll på hele prosessen, fra idé til ferdig produkt. Deler av denne planleggingen var dessuten nødvendig for å få avtalt lån av kamera fra skolen, som ofte måtte sendes per post.

- Utvikling av idé og konsept
- Research
- Kontakte bandet og skaffe tillatelse for filming av dem
- Avklare lån av kamerautstyr med biblioteket
- Skaffe tillatelser for filming på konsertlokalene
- Utvikling av vinkling og spørsmål (La bandmedlemmenes mål ligge til grunn for vinkling)
- Intervjuobjekter
- Planlegge innspilling
- Behandling av budsjett før tur til Haugesund
- Redigering/etterarbeid

Møte på forhånd

Første møte med bandet hadde jeg i oktober/november 2010 da jeg skulle skrive den første prosjektbeskrivelsen om dokumentarfilmen til skolen. Her skaffet jeg meg litt informasjon om hver enkelt bandmedlem. Blant annet fullt navn, alder, adresse, arbeid og interesser utenom musikken. (Se vedlegg.)

Så fortsatte jeg med å ha en liten briefing om hva slags tanker jeg hadde i forhold til dokumentarfilmens utformelse. De likte ideen om å vise menneskene bak, men påpekte at de ikke ønsket en film med klisjeer og de samme spørsmålene alle journalister spurte om. Jeg forklarte at noen ”teite” spørsmål ville det nok komme for å vise publikum hva de sto for og hvem de var. Men jeg sa jeg ville prøve å gjøre mitt beste for å lage en god dokumentar. Jeg lot alle få kopier av dokumentarfilmer jeg har laget tidligere på skolen, slik at de kunne se for seg hvordan denne dokumentaren vil bli. Jeg ga i tillegg beskjed om at jeg skulle lage filmen helt alene og at det ville gjøre denne filmen litt annerledes fra de andre.

Deretter diskuterte bandets planer fremover, hovedsakelig våren 2011. De hadde ikke lagt planene fullt å helt enda, men jeg håper og tror at siden jeg var så tidlig ute å maste på dem ga

jeg dem et ekstra kick til å få ting i gang. Slik som øvingslokalet, ny CD og en eventuell turnè.

Jeg avtalte med dem at jeg skulle få komme på hjemmebesøk til alle og at de måtte gi beskjed til samboerne at jeg gjerne ville filme og prate med dem også.

Research

Først valgte jeg å lage en dokumentar om metalbandet Elite som jeg visste en del om fra før. Deretter gjorde jeg en del research av bandet, mens jeg prøvofilmet dem for at jeg skulle bli vant til kameraet og bandmedlemmene skulle bli vant til å bli intervjuet. Dermed ble jeg vant med kameraet og fikk samtidig et bedre innblikk i hvilke konflikter og mulige temaer jeg kunne velge å fokusere på i filmen.

Som en annen type research så jeg en del dokumentarfilmer om band innenfor rock og metalsjangeren. Jeg noterte flittig hva jeg likte og mislikte med disse filmene slik at jeg kunne lære av andres feil og suksess.

F.eks. ”The history of Anvil” om heavy metal-bandet Anvil.

Denne lærte jeg mye av, fokuset ligger på det ekte og ikke nødvendigvis på fin estetikk.

Forutsetninger

Tidsramme: Fra november/desember 2010 til 10. mai 2011/2012.

Jeg fikk problemer med bandet (at tidsfrister ikke ble holdt) og at datamaskinen min begynte å fuske (Dataen ble veldig treg og fant plutselig ikke filene på hardisken), slik at jeg ikke fikk redigert, gjorde at jeg måtte utsette innleveringen til 2012. Nå skal det sies at jeg ikke har jobbet med dokumentaren siden dataen mistet linken til filmfilene. Jeg har mange ganger forsøkt å reparere/finne ut av problemene, men det endte med at jeg til slutt fikk låne en PC på Høgskolen i Hedmark i sju uker i stedet for å måtte kjøpe en ny. Dermed hadde jeg sju uker på å ta opp igjen der jeg slapp for ett år siden. Få filmen ferdig og rapporten skrevet.

Økonomiske rammer: Budsjett: Haugesund-turen, først og fremst (Se vedlegg)

Vinkling

Det var viktig for meg å ikke holde på mine ideer og tanker til enhver pris, men være åpne for forandringer ettersom jeg så hvordan ting utspant seg.

For å få svar på dette har jeg benyttet intervjuet som metode. Jeg har også blitt mer kjent med bandmedlemmene og miljøet rundt dem ved å følge dem som en observerende ”flue på

veggen”. Jeg har i tillegg til å intervju og å følge disse også foretatt små intervju med blant annet tilfeldige folk på konsertene. Disse menneskene bruker jeg for å få fram flere meninger, og for å finne fram til svar på vinklingen.

Etter en stund med research hadde jeg flere temaer, konflikter og problemstillinger som kunne være mulige vinklinger i filmen. Men ingen av dem stakk seg ut som den klare vinklingen. I stedet satt jeg med flere mindre interessante temaer. Etter å ha pratet litt med de jeg var i praksis med og noen i bandet kom jeg fram til en løsning. Jeg fant først ut at bandet overordnede mål dette året er å bli mer kjent i Norge. Dermed spant vinklingen seg naturlig rundt dette målet og de andre konfliktene ble dermed sett på som hindringer bandet måtte mestre for å nå målet. (Se vedlegg: prosjektbeskrivelsen.)

Min intervjuteknikk

Etter at vinklingen var spikret skrev jeg ned spørsmålene jeg ville ha svar på. Jeg planla alltid intervjuene på forhånd og skrev ned spørsmålene i den rekkefølgen jeg tenkte å stille dem.

Jeg prøver alltid å stille de enkleste spørsmålene først, slik at intervjuobjektet skal føle seg vel. Deretter stiller jeg spørsmål etter temaer som jeg vil ta opp. På den måten får jeg i gang mest mulig naturlige samtaler. I tillegg følger jeg intervjuteknikken fra boka ”journalistikk – metode og fag”. Her står det hvordan man skal og absolutt ikke skal stille spørsmål til intervjuobjektet. For eksempel prøver jeg å styre unna spørsmål som kan svares med ja eller nei. Ved å forberede meg til intervjuene på denne måten får jeg det mye enklere under intervjusituasjonen og i redigeringsfasen.

Ut fra spørsmålene kan man så finne ut hvem som kan svare på disse. Om man finner to som er uenige avdekker man kanskje en konflikt eller om de gir to ulike svar på det samme spørsmålet får man i alle fall dekket to sider av samme sak. Det er viktig å passe på at flere får sagt sin mening slik at det ikke oppstår noen form for enklidjournalistikk. For selv om det ikke nødvendigvis er en stor konflikt som diskuteres er det som oftest forskjellige meninger, følelser eller synspunkt på saken.

Timeline

Etter et tips fra Håvars Nystad i SeNor, som jeg var på praksisplas hos, lagde jeg en timeline av et langt gavepapir og post-it-lapper.

Det var dessuten nyttig å kunne se hva jeg hadde tenkt tidligere, når jeg startet opp igjen der jeg slapp for nesten ett år tilbake.

Håndholdt eller stativ

Jeg har brukt mye håndholdt kamera der det er viktig å ha muligheten til å være "der det skjer" uansett hvilken situasjon som ville oppstå.

Jeg har brukt håndholdt i situasjoner som krever det, nemlig steder hvor man ikke har mulighet til å rigge opp utstyr rundt en situasjon, men heller må følge intervjuobjektet og la ting skje foran kameraet framfor å iscenesette så mye. Dette gir intervjuobjektene spillerom, slik at de ikke føler seg bundet til et spesifikt sted fordi det er der vi har satt stativet. På denne måten får jeg frem hvem de er, og hvordan de oppfører seg.

Stativ har jeg brukt under kontrollerte planlagte intervjusituasjoner.

Super

En super (et "navneskilt") i en film kan gjøres på så mange måter. Jeg var inne på tanken om å lage en stilig super. Tanken gikk ut på en gjennomsiktig metallaktig bakgrunn med tjukke bokstaver, enten av metall, eller slik at det så ut som at de var hamret eller gravert inn i metallplata, nesten som et skilt. Ideen passet bra da musikkjangeren heter metal og bandet kommer fra jernverksbyen Mo i Rana. Men jeg lot ideen ligge en ukes tid og mens jeg satt på internett og fant ulike skriftfonter i metall ble jeg usikker og valgte å droppe ideen.

Jeg fant ut at en heftig super som stikker seg for mye fram vil ta fokuset vekk fra intervjuobjektet.

Problemer underveis

Mellom de to prosjektbeskrivelsene jeg skulle levere til skolen i 2010, skjedde det en stor og svært betydningsfull forandring i Elite. Per Valla valgte å slutte i bandet. Han har stått for det meste av låtskrivingen siden han begynte som gitarist i bandet.

Da jeg fikk høre dette måtte jeg ta en "nødtelefon" til veilederen min Jarle Leirpoll for å få noen gode råd. Jeg visste ikke hva som ville skje med bandet og var redd for at jeg måtte finne et nytt prosjekt som bacheloroppgave. Men Jarle hjalp meg å tenke slik vi en gang lærte i journalistikk-timen det første året på høgskolen. Om noe ikke blir slik du trodde lager du bare en ny vinkling på saken. Og i dette tilfelle kan det hende jeg var så heldig at dokumentarens problemstillinger forandret seg til noe bedre ved at jeg gjorde et poeng av hele gitaristskiftet. Etter dette skrev jeg den endelige prosjektbeskrivelsen. (Se vedlegg)

Dessverre rakk jeg ikke å lage og sette på suprene før innlevering. Ganske banalt, da de skulle være så enkle. Men jeg måtte prioritere å gjøre lydredigeringen samt å sette inn innklippbilder slik ikke klippene i intervjuene synes. Jeg måtte velge og da valgte jeg å få

filmen som helhet mest mulig ferdig. Det samme gjaldt rulleteksten, den ble ikke ferdig før innlevering, men jeg lager den selvfølgelig ferdig til visning av filmen, da jeg har så utrolig mange å takke. Selv om man lager dokumentaren alene vil man aldri klare det uten hjelp og støtte fra kollegaer, venner og familie.

Jeg hadde mange dataproblemer og tidsfrister som ikke ble holdt av bandet, men jeg vil ikke gå i detalj på alle problemer som man støter på i løpet av produksjonen av den dokumentar.

Veileder

Jarle Leirpoll har vært min trofaste veileder gjennom dette prosjektet. Han har hjulpet meg en del i form av tips til hvordan man kan lage dokumentarfilm alene uten at det nødvendigvis synes på det endelige resultatet. Han har selv laget dokumentarfilm alene og har derfor mye erfaring om dette. Det har vært mange tekniske spørsmål underveis når det gjelder format og lignende, det er min svake side, så her har ikke alt gått som jeg har ønsket, men Jarle har vært støttende og beroligende i slike stressende situasjoner.

Ut over dette er det jeg selv som har styrt faget og spurt om hjelp når jeg trengte det.

Egenvurdering

Jeg mener at jeg har klart å lage den dokumentarfilmen jeg ønsket med tanke på kildebruk, virkemidler og sammensetting. Resultatet ble en underholdende og lærerik dokumentar om et noe spesielt og kanskje snevert tema, men som allikevel blir gjort allment ved at seeren blir tatt med grundig inn i historien, og at man får meninger og tanker fra forskjellige kilder. Det har vært utrolig lærerikt å jobbe med en så stor produksjon alene, som krever mye fra start til slutt.

Jeg har også igjen erfart hva uttrykket ”kill your darlings” går ut på. Det å redigere lange sekvenser som kuttet ut, eller intervju personer som ikke kommer med er tungt, men samtidig en del av prosessen. Man må nesten prøve noe ut før man ser at det ikke passer inn eller blir plass. Man må alltid tenke på hva som er det beste for filmens helhet og tilskueren.

Under dokumentaren vi lagde i Danmark lærte vi at man må sørge for at intervjuobjektet er klar over hvor lang tid han/hun trenger å sette av. I denne dokumentaren var jeg flink til å si ifra at ting tar de og at de måtte ære litt tålmodige med meg. Dette gikk fint. Folk hadde ingenting i mot å sitte å prate om seg selv og det de synes er interessant i en time, så lenge de var forberedt.

KONKLUSJON

Det er viktig å bestemme seg tidlig om hvilken form dokumentaren skal ha. Gjerne før man er i gang med opptakene. Det kan være smart å velge en av Bill Nichols representasjonsformer som hovedform. Selv om man muligens ender opp med en hybrid bør man ha visse rammer å holde seg innenfor under opptak og redigering.

Selv gikk jeg ut fra den interaktive observerende formen hvor det viktigste virkemidlet er hovedintervjuet med hele bandet. Det er det sentrale intervjuet som binder alt sammen. I tillegg var jeg fast bestemt på å forberede spørsmålene og intervjuobjektene på forhånd slik at jeg kunne fjerne mine spørsmål. Journalisten holdes dessuten skjult for kameraet.

Hvis man velger en dokumentarform som ikke egner seg til å lage alene kan man se på mulighetene for å kutte ned på antall personer i et slikt prosjekt hvis man må kunne gi oppdragsgiveren/arbeidsgiveren/kunden et lavere pristilbud.

Etterspørselen på ”aktuelle” dokumentarer som kommer ut bare uker etter hendelsen vokser, men dette er et glimrende eksempel på en jobb for et team og ikke en VJ.

Leirpoll mener at ”de store produksjonsselskapene bruker Vj feil. De bruker det mest til nyhetsjobbing. Og når man jobber med nyheter er det to ting en VJ vil slite med; tidspress og uforutsigbarhet. Det er best å jobbe som VJ når man har god tid og jobber under kontrollerte forhold. Derfor jobber jeg stort sett som VJ på dokumentarfilm og oppdragsfilm, ikke på nyheter.” Dette er veldig interessant. Frederiksen skriver i sin bok ” Alene med et kamera” at mange videojournalister blir utslitt i løpet av få år fordi de blir presset for hardt. Han anbefaler at man veksler mellom å jobbe som VJ og i team.

”Vj-er er kommet for å bli, og i noen sammenhenger er denne måten å jobbe på mer enn bra nok.” konkluderer Leirpoll i sin bok Video i Praksis.

Den store oppgaven for arbeidsgivere og videojournalisten selv blir å passe på hva videojournalisten brukes til. En VJ kan fort bli misbrukt med tanke på arbeidsoppgaver, arbeidsmengde, tidspress og forventninger. Da holder han/hun ikke lenge ut i stillingen.

KILDEHENVISNING

Braaten L., Kulset S., og Solum O. (2000). *Introduksjon til film: historie, teori og analyse*. 3. utgave. Oslo: Gyldendal Akademisk

Frederiksen, K., (2009). *Alene med et kamera* 3. utgave.

Leirpoll, J. (2008). *Video i praksis* 4. utgave.

Szepassy, A. (2003). *Dokumentarfilm: Idé, struktur og klassiske eksempler*. Norge, Vett & Viten AS

Thorkildsen C. (2011) *VJ for begynnere, videojournalistikk på nett*. Norge, IJ-forlaget

Østlyngen, T., Øvrebø, T. (2006). *Journalistikk: metode og fag* 2. utgave, 5. opplag.

Gyldendal Akademisk

Kontrakt til intervjuobjektene: <http://www.scribd.com/doc/15260795/Deler-Kontrakt-til-intervjuobjektene>

Dokumentarer jeg har sett:

- "The history of Anvil" om heavy metal-bandet Anvil.

Denne lærte jeg mye av, fokuset ligger på det ekte og ikke nødvendigvis på fin estetikk.

- "Global Metal" (2008)

- "Satan rir media" (TV2, 1998)

- "Black Metal: A Documentary" (2007)

- "Once Upon a Time in Norway" (Grenzløs Productions 2007)

- "Metal - A headbangers journey"

- "True Norwegian black metal" om Gaahl i Gorgoroth (Vice TV)

- "Lemmy The Movie" om Motörheads frontfigur.

Vedlegg

1. Prosjektbeskrivelse av dokumentaren (Synopsis, mal, aktører osv.)
2. Info om bandmedlemmene etter møte med dem i november
3. Fremdriftsplan
4. Kontrakt med bandet*
5. Kontrakt intervjuobjekter*
6. Musikkavtale med artistene jeg har benyttet musikk fra i dokumentarfilmen*
7. Budsjett: Tur til Haugesund
8. Plakat jeg hang opp på konsertene der jeg filmet
9. Spørsmål til hovedintervju med bandet

PROSJEKTBEKRIVELSE

Elite - Et lite stykke Metal-Norge

Synopsis

Etter 10 år med plateutgivelser og turneer i Europa får det norske black metal-bandet Elite for første gang spille på en norsk festival. Bandets hovedmål er å gå i pluss i stedet for minus rent økonomisk. De ønsker å tjene penger på musikken, slik at de kan dra på flere turneer og får råd til å lage merch (f.eks. t-skjorter) til fansen.

For å kunne tjene mer på musikken må man være mer kjent. Bandet, som allerede har spilt 60-70 konserter i utlandet, men bare sju stk. i Norge, vil satse på å bli mer kjent i Norge i håp om at det gir dem flere og bedre betalte spillejobber i Norge og i resten av Europa.

Men hvordan blir man kjent i et land som har så mange andre black metal band? For det er som med black metal, som det er med langrenn i Norge. Vi er størst og best!

Dette er en ekte, ærlig og humoristisk dokumentarfilm som lar fire bandmedlemmer og deres nærmeste filosofere over hvor viktig og hvor vanskelig det er å bli kjent som et black metal-band i Norge.

Filmen handler om personene bak bandet Elite. Etter ett år med stengt bandlokale får bandmedlemmene endelig begynne å øve sammen igjen. Bare noen måneder før de trer inn i jubileumsåret sitt og hvor planene for ny plate, festival, konsert i hjembyen og kanskje en musikkvideo ligger klare trekker gitaristen Per Valla seg fra bandet. Per, som har stått for det meste av låtskrivingen i Elite de siste årene, tar med seg de nyskrevne låtene sine og fokuserer på soloprojektet Vredehammer i stedet. Med ett ser det ut som at året 2011 vil bli en kamp om å få alle endene til å møtes. Planene om ny plate blir lagt på is, nå fokuserer de i stedet på å bli klare til konsert. Bandet må finne en passende erstatter, lære opp den nye gitaristen før konserten på Mo og festivalopptredenen i Haugesund. Bandet finner ganske raskt en ivrig erstatter, Mats Røreng, som skal være med på festivalen i mai, men det gjenstår å se om han til slutt blir fast gitarist i bandet.

Andre kilder

Jeg prater med noen av bandmedlemmenes samboere og med vokalistens mor om både de positive og negative sidene med å ha en kjæreste/sønn som spiller i et metalband.

Bandets overordnede mål

Metalbandet Elite har turnert i rundt 12-13 land i Europa. Mesteparten i Tyskland. De har spilt

på både små undergrunnslokaler og på nokså store festivaler. De har spilt sju konserter i Norge, hvorav 6 i hjembyen og én konsert i Trondheim for noen år tilbake.

Elite har aldri klart å bli etablert i hjemlandet, men i år vil de bli mer kjent i Norge for dermed å bli mer kjent i resten av Europa og til slutt kunne gå i pluss i stedet for i minus når de er på turné. Dette håper de å oppnå ved å spille på en festival i Norge.

- Det er vanskelig å nå fram i Norge siden black metal er en veldig utbredt musikkjanger i Norge og fordi det er så mange andre metalband på Elites nivå.

- Økonomien til bandmedlemmene er også en hindring. De må selv betale for å bestille bandt-skjorter og eventuelt en ny CD. I tillegg koster det å reise bort for å holde konserter.

Undermål

Bandet: ønsker å finne en fast gitarist.

Bent-Arne: kan godt se for seg å bli mer kjent i Norge. Men ønsker å fortsette å ha det artig med musikken uten at det krever for mye tid.

Mats: vil bli fast gitarist i Elite. Ønsker å leve av musikken.

Rainer: vil klare seg økonomisk, håper at de tjener litt på bandet og at kjæresten får en jobb.

Chris-Rudi: vil bli mer kjent og få solgt mer merch for PR og pengene sin skyld.

Torgeir: ønsker at bandet skal være en hobby uten at han må betale så mye. Vil at bandet skal høres bra ut til konsertene.

Aktørenes særtrekk

Bent-Arne: den ærlige ("rett fra leveren")

Mats: den tullete/gale

Torgeir: den seriøse/ansvarsfulle

Rainer: den avslappede/trege

Chris: den kontrollerende, alltid sultne perfeksjonisten

Intervjuobjekter

Bent-Arne Mathisen (vokalist)

- Randi Melinda Urskog (samboer)

- Stina (mor)

(- Tyr-Hedin (sønn))

Torgeir Nordahl (gitarist)

- Lena Mariann Iglum (samboer)

(- Ask og Odin (sønnene))

Rainer Røreng (trommis)

- Lisa-Mari Pedersen (samboer)

Chris-Rudi Lind (bassist)

Mats "Max" Bernteng (Rørvreng) (ny gitarist – på prøve)

Per Valla (tidligere gitarist)

Tor Arne Fallingen (grunnla Elite sammen med Torgeir)

Elitefans på jubileumskonserten i hjembyen

Publikum på Karmøygeddon

Johnny Angelund (Festivalarrangør av Karmøygeddon)

Chrome Division og Einherjer (Andre artister på Karmøygeddon)

Opptakssteder og hendelser:

- Hjemme hos bandmedlemmene
- På øvingslokalet Rockens Hus,
- Konsertlokalet (Jernverkspuben)
- Karmøygeddon i Haugesund.
- Studiotintervju i min stue (pga. det er ble enklest å rigge utstyr før de kom)

Hendelser – Realshots:

- Nyttårsfest
- Rolig nyttårsaften med familie
- Hverdagssysler med familien
- Bent-Arne besøker Rainer i nyhuset
- Rigging i nyåpnet øvingslokalet
- Bandøvelse
- Backstage før konsert på Mo
- Intervjue av lokalavisa før konsert på Mo
- Jubileumskonsert
- Tidligere konserter (gamle opptak fra turneer)
- Reisen til Haugesund
- Backstage på Karmøygeddon
- Konserten på Karmøygeddon

BANDMEDLEMMENE

Dato: 28. november 2010

Vokalist Bent-Arne Mathisen (29) er forlovet med Randi Melinda Urskog og har barna Tyr-Hedin (3) og Rind-Jorunn (1). Bent-Arne jobber som miljøarbeider på et ungdomshjem. Utenom musikken liker han kunst og lager gjerne mat. Hans siste prosjekt er mjødbrygging.

Gitarist Torgeir Nordahl (32) bor sammen med Lena Mariann Iglum og har sønnene Ask (4) og Odin (6). Torgeir jobber som IT-konsulent og er interessert i trening ved siden av musikken.

Trommis Rainer-André Røreng (29) har akkurat kjøpt seg et nytt hus med samboeren Lisa-Mari Pedersen. De bor på et lite tettsted ved navn Korgen i Hemnes kommune, ca. 4 mil unna Mo i Rana. I tillegg til slagverket er han glad i dataspill. Han jobber på oppredningsverket til Rana Gruber som er en gruve- og oppredningsbedrift.

Bassist Chris-Rudi Lind (23) er samboer med Lisa Kristine Kristiansen og jobber som lastebilsjåfør/yrkessjåfør. Lastebiler er hans store lidenskap ved siden av bassgitaren. I tillegg er han som mange andre menn litt over middels glad i fotball.

Tidligere medlemmer:

Gitarist Per-Frank Valla (29) valgte å slutte i Elite i november 2010. Han har et soloprojekt kalt Vredehammer som han ønsker å satse enda mer på. Han er samboer med Trine Thorvaldsen (21) og er foreløpig sykemeldt.

Tor Arne Fallingen var med på å starte opp Elite med Torgeir Nordahl i 2001, men sluttet i 2005 da han flyttet til USA.

Framdriftsplan:

Kameraet må sendes per post de gangene jeg ikke kan hente det.

Fremsendingstid: Normalt 2-3 virkedager, på enkelte strekninger opptil 5 virkedager.

(www.posten-no)

Jeg har tatt 5 virkedager med i beregningene. Derfor blir fort en uke med filming til at kameraet blir borte fra skolen i to uker. (Men etter de to første sendingene kan jeg justere datoene om det for eksempel bare tar 3 dager å sende kameraet.)

Når jeg tenker å låne kamera og når jeg tenker å konsentrere meg om redigeringen. Jeg vil utnytte feriene til å filme, slik at jeg holder kameraet minst mulig borte fra skolen når de andre mediefagsstudentene trenger det.

Planen:

Uke 48 – 52: Låne kamera 02. des – 03. jan. (juleferien uke 51 og 52)

- Jeg henter kameraet 2. des., sender det tilbake per post 3. jan.

Uke 1: Redigere.

Uke 2 – 6: Praksisperiode. (Gjorde meg ferdig med en uke i praksis i høst.)

Uke 7: Redigere.

Uke 7 – 8. Låne kamera 14. feb. (evnt. 18.) – 28. feb. (vinterferien (uke 8))

- Skolen sender kameraet 14. feb. (evnt. 18.) og jeg sender det tilbake 28. feb.

Uke 9 – 14: Redigere i mars.

Uke 15 – 19: Låne kamera 8. apr. – 11. mai. (i påsken (uke 16) + 2 uker før innlevering (turnè))

- Biblioteket sender kameraet 8. apr. og jeg sender kameraet tilbake 11. mai.

- Øving fram mot jubileumskonsert i hjembyen lørdag den 16. april. (Jeg skal prøve å overtale bandet til å ha denne konserten tidligere, men foreløpig er det denne datoen som er satt.)

- **Uke 17:** Filmen er ferdig redigert og rendret, både video-, lyd, og fargemessig. Super og voice-over er lagt på.

- Forberedelse og reise til Karmøy.

- Opptreden på Karmøygeddon 6. mai. Etter dette legger jeg inn bilder fra det som er relevant av turen nedover, konserten og festivallivet.

Levere bacheloroppgaven 10. mai.

Kontrakt – Intervjuobjektene i Elite

Dette er en kontrakt mellom dokumentarfilmskaper Tonje Anette Vonstad, student ved Høgskolen i Hedmark, og undertegnede bidragsyter, heretter kalt intervjuobjektet.

1. Intervjuobjektet har godtatt å delta i en filmproduksjon om metalbandet Elite fra Mo i Rana med arbeidstittelen «Elite». Intervjuobjektets bidrag til produksjonen er et eller flere intervju(er) med lyd og video.
2. Den ferdige produksjonen i sin helhet, heretter kalt dokumentaren, vil bli levert til Høgskolen i Hedmark for gjennomsyn og sensur.
  - 2.1. Skolen vil beholde en eller flere kopier, og kan i senere tid bruke den vederlagsfritt i undervisningssammenheng.
  - 2.2. Skolen vil kunne publisere dokumentaren vederlagsfritt på sine nettsider som egenreklame for skolens medielinjer etter avtale med Tonje Vonstad.
3. Produksjonene vil først og fremst bli brukt i ikke-kommersielle sammenhenger. Filmen kan vederlagsfritt legges ut på Tonje Vonstad sine nettsider, og skal kunne brukes på filmfestivaler og i eventuelle promosjonssammenhenger for Tonje Vonstad.
  - 3.1. Det vil muligens bli lagd en 2 – 2.30 min. lang reportasje av dokumentaren som vil bli sendt på NRK Nordland. Om reportasjen går igjennom kvalitetskontrollen vil den bli vist på TV. Det kan bli aktuelt å bruke dokumentarfilmen eller deler av produksjonen til annet kommersielt bruk, det kan for eksempel være at det blir laget DVD'er av dokumentaren som vil bli solgt. eller at hele eller deler av dokumentaren vil bli solgt til TV. Intervjuobjektet godtar herved at dokumentaren kan bli offentliggjort og brukt til kommersielt bruk.
  - 3.2. Dersom noen andre muligheter for kommersielt bruk, eller kommersielt samarbeid mellom Tonje Vonstad og bandet skulle bli aktuelt skal Bent-Arne Mathisen kontaktes og egne avtaler gjøres.
4. Dokumentaren blir Tonje Vonstad sitt åndsverk og det er hun som sitter med alle rettigheter.
  - 4.1. Intervjuobjektet er inneforstått med at bruk av materiale og/eller dokumentarfilmen, først må godkjennes av Tonje Vonstad.

Bidragsyter(intervjuobjekt)

Bidragsyter(intervjuobjekt)

Dokumentarfilmskaper (Tonje A. Vonstad)

Dato og sted

Kontrakt - intervjuobjekt

Dette er en kontrakt mellom dokumentarfilmskaper Tonje Anette Vonstad, student ved Høgskolen i Hedmark, og undertegnede bidragsyter, heretter kalt intervjuobjektet.

1. Intervjuobjektet har godtatt å delta i en filmproduksjon om metalbandet Elite fra Mo i Rana med arbeidstittelen «Elite». Intervjuobjektets bidrag til produksjonen er et eller flere intervju(er) med lyd og video.
2. Den ferdige produksjonen i sin helhet, heretter kalt dokumentaren, vil bli levert til Høgskolen i Hedmark for gjennomsyn og sensur.
  - 2.1. Skolen vil beholde en eller flere kopier, og kan i senere tid bruke den vederlagsfritt i undervisningssammenheng.
  - 2.2. Skolen vil kunne publisere dokumentaren vederlagsfritt på sine nettsider som egenreklame for skolens medielinjer etter avtale med Tonje Vonstad.
3. Produksjonene vil først og fremst bli brukt i ikke-kommersielle sammenhenger. Filmen kan vederlagsfritt legges ut på Tonje Vonstad sine nettsider, og skal kunne brukes på filmfestivaler og i eventuelle promosjonssammenhenger for Tonje Vonstad.
  - 3.1. Men det vil muligens bli lagd en 2 – 2.30 min. lang reportasje av dokumentaren som vil bli sendt på NRK Nordland. Om reportasjen går igjennom kvalitetskontrollen vil den bli vist på denne TV-kanalen. Det kan også bli aktuelt å bruke dokumentarfilmen eller deler av produksjonen til annet kommersielt bruk, det kan for eksempel være at det blir laget DVD'er av dokumentaren som vil bli solgt eller at hele eller deler av dokumentaren vil bli solgt til TV. Intervjuobjektet godtar herved at dokumentaren kan bli offentliggjort og brukt til kommersielt bruk.
4. Dokumentaren blir Tonje Vonstad sitt åndsverk og det er hun som sitter med rettighetene for filmen.
  - 4.1. Intervjuobjektet er inneforstått med at bruk av materiale og/eller dokumentarfilmen, først må godkjennes av Tonje Vonstad.

Bidragsyter(intervjuobjekt)

---

produksjonsleder (Tonje Vonstad)

Dato og sted

Musikkavtale

Jeg, **Bent-Arne Mathisen**, gir på vegne av bandet **Elite**, Tonje Anette Vonstad tillatelse til vederlagsfritt å bruke alle våre låter i video- og audioproduksjoner som blir laget som skoleprosjekter på Høgskolen i Hedmark.

Produksjonene vil først og fremst bli brukt i ikke-kommersielle sammenhenger, men produksjonene eller deler av produksjonene kan også bli solgt til TV og som DVD. Dersom det blir aktuelt å lage en salgbar utgave hvor både Elites CD og Tonjes produksjon skal selges samlet så skal (**Bent-Arne Mathisen**) kontaktes og egne avtaler gjøres.

Filmen kan vederlagsfritt legges ut på skolens og Tonje Vonstad sine nettsider, og skal kunne brukes på filmfestivaler og i eventuelle promosjonssammenhenger for Tonje Vonstad. Det stilles ingen krav til bruk av hele sanger og Tonje Vonstad kan fritt bruke hele eller deler av låtene i sine produksjoner. (**Bent-Arne Mathisen**) bekrefter at (**Elite**) ikke er registrert i TONO. Dersom bandet er registrert i TONO bekrefter jeg herved at låtene som er nevnt nedenfor, og låter som i fremtiden blir sendt til Tonje Vonstad, ikke er registrert hos TONO.

Mo i Rana, 30/04/11, Bent-Arne Mathisen

Bent-Arne Mathisen
Steinbakken 56
tlf: 90950338
nervesint@hotmail.com

Tonje Anette Vonstad: tonje.vonstad@gmail.com / 45474833

Musikkavtale

Jeg, **Thomas Aspen**, gir på vegne av bandet **Bytting**, Tonje Anette Vonstad tillatelse til vederlagsfritt å bruke alle våre låter i video- og audioproduksjoner som blir laget som skoleprosjekter på Høgskolen i Hedmark.

Produksjonene vil først og fremst bli brukt i ikke-kommersielle sammenhenger, men produksjonene eller deler av produksjonene kan også bli solgt til TV og som DVD.

Filmen kan vederlagsfritt legges ut på skolens og Tonje Vonstad sine nettsider, og skal kunne brukes på filmfestivaler og i eventuelle promosjonssammenhenger for Tonje Vonstad.

Det stilles ingen krav til bruk av hele sanger og Tonje Vonstad kan fritt bruke hele eller deler av låtene i sine produksjoner. **Thomas Aspen** bekrefter at **Bytting** ikke er registrert i TONO. Dersom bandet er registrert i TONO bekrefter jeg herved at låtene som er nevnt nedenfor, og låter som i fremtiden blir sendt til Tonje Vonstad, ikke er registrert hos TONO.

Mo i Rana, 12/05/12, Thomas Aspen

Thomas Aspen
tlf: 97759893

Tonje Anette Vonstad: tonje.vonstad@gmail.com / 45474833

Reisen til Karmøygeddon i Haugesund

5. mai

Fly: Værnes 19.40 – Karmøy 22.45:

Reservasjonsnummer: Tonje og Erlend - zwhlqm

Pris: 1386 kr.

5. mai

Taxi: Fra flyplass til hotell

Pris: 355 kr.

6. – 7. mai

Karmøygeddon metal festival – billetter

Pris: $930 \times 2 = 1860$ kr.

5. – 8. mai

Hotell Coop: Western Hotell Neptun

Reservasjonsnummer: 1440353277-01

Pris: $1962 + 286 = 2248$ kr. (betale 1962 på hotellet)

8. mai

Fly: Karmøy 11.00 – Gardermoen 11.50

Reservasjonsnummer: Tonje: zwtkv5 – Erlend: 7fnihw

Pris: 490 kr. + 544 kr. = **1034 kr**

Tog: Gardermoen 13.08 – Tønsberg 15.14

Pris: $230 + 306 = 536$ kr. (betale på toget)

15. mai

Fly: Torp 12.20 – Røssvoll 17.03

Reservasjonsnummer: 7gf9za

Pris: 2016 kr.

Sum: 9085 kr.

Erlend betaler meg: $693 + 1124 + 1008 + 306 - 930 = 2201$ kr.

Og jeg betaler alt både på hotellet og på toget.

Sende kameraet med posten: Kontaktinformasjon for Campus Rena:

Besøks- og leveringsadresse (gjelder pakker og større forsendelser):

Telthusveien 12, 2450 Rena

OBS! FILMING PÅGÅR!

SCENEN OG PUBLIKUM
FORAN SCENEN VIL BLI
FILMET.

EN LITEN DEL AV
DENNE FILMEN VIL BLI
BRUKT I DOKUMENTAR.

Tonje Anette Vonstad er student ved Høgskolen i Hedmark og lager en dokumentarfilm om ELITE.

OM DU IKKE ØNSKER Å BLI FILMET BER VI DEG TREKKE LITT LENGRE BAK I LOKALET.

PÅ FORHÅND – TAKK

Dokumentarer er først og fremst en bacheloroppgave som skal vises for to sensorer. Men det kan hende at deler av denne filmen blir vist på NRK Nordland som en del av et tv-innslag. Om dokumentaren vil bli solgt ved en senere anledning, enten til TV eller som DVD, er mulig, men enda uvisst. Det er altså ikke farlig å stå foran scenen, men det er en liten sjans for at man kanskje kommer til å bli en del av en dokumentar om bandet Elite.

INTERVJU MED BANDET

Personene i Elite:

- Fortell litt om dere selv: Navn, familie, jobb, interesser.

Elite:

- Historie? Hvordan ble Elite til?
- Hva har dere gitt ut?
- Beskriv musikken dere spiller.
- Hvorfor spiller dere metall? (Hva er det dere liker så godt med denne musikksjangeren?)
- Hvor kommer denne råkapsen fra?

Bandmedlemmene:

- Beskriv hverandre så godt dere kan?
- Hva slags oppgaver har dere i bandet utenom de ulike instrumentene?
- Dere kan jo ikke leve av musikken, så hvordan tjener dere penger til livets opphold? Hva jobber dere med?

Elite nåtid:

- Kort oppdatering: Hva har skjedd med bandet i løpet av de siste seks månedene. (gammel gitarist, ny gitarist, øvingslokalet, konsert på Mo, Karmøygeddon)
- Fortell om deres forhold til Rockens hus? (Når og hvem øvde her første gang)?
- Fortell om hva som har vært tilfelle de to siste årene med Rockens Hus? (stengt – hvordan har dette påvirket dere?)
- Hvor mye betyr Rockens hus for dere?

Ny gitarist på prøve:

- Hvordan blir det med Mats i stedet for Per?
- Hvorfor sluttet Per i bandet? (Hva var det dere var uenig om?/Hva slags ultimatum fikk han?)

Hvor kjent er Elite:

- Hvor mange turneer har dere vært på?
- I hvilke land har dere spilt?
- Hvor er Elite mest kjent?
- Hvor mange ganger har dere spilt i Mo i Rana?
- Hvorfor er det vanskeligere å bli kjent som et metalband i Norge?
- Hvorfor vil dere bli mer kjent i Norge?

- Hvorfor er dere ikke blitt mer kjent? I Norge?
- Hva tror dere skal til for å bli mer kjent i ... Norge/Europa/Mo i Rana?
- Hva er dere for dårlige på når det gjelder promotering av bandet?
- Hva har dere tenkt å gjøre for å bli mer kjent?
- Hva har dere gjort tidligere for å bli mer kjent? (For at folk skal huske dere? (Logo)

Elites framtid:

- Hvilke ambisjoner har dere som band for 2011? Hvilke planer har dere for 2011(og 2012)? (ny gitarist, singelutgivelse, ny CD, konsert på Mo, spille på Karmøygeddon, turnè?)
- Hvilke ambisjoner/mål har dere som band?

Konsert i hjembyen:

- Hvordan har det gått å arrangere konserten på Mo? (Hvem har stått for hva? Hvordan får dere tid til å arrangere konserten?)
- Hvordan tror dere det blir å holde konsert på Mo igjen?

Karmøygeddon:

- Fortell om da dere fikk tilbudet om å spille på Karmøygeddon? (Hvordan gikk det til?)
- Hvordan tror dere det blir å spille på Karmøygeddon?
- Føler dere at dere har kontroll? (I forhold til konserten.)
- Hvorfor ble dere ferdigøvd bare èn uke før konserten i Haugesund? (Hvordan føles det å ikke bli ferdig innøvd før bare èn uke før opptreden i Haugesund? Hvordan visste dere at dere kom til å bli klare?)

Avslutning:

- Hvor lenge tror dere bandet vil eksistere?